

Rapport 'Risico's van Geothermie voor Grondwater' Aardwarmtesystemen en drinkwatergebieden van elkaar scheiden

Op 19 januari jl. overhandigde Lieve Declercq, bestuurslid Vewin en CEO van Vitens, het rapport 'Risico's van Geothermie voor Grondwater' aan Lutz Jacobi, toen Tweede Kamerlid voor de PvdA. Het rapport brengt de risico's van geothermie (aardwarmte) voor grondwater in kaart. De drinkwatersector ziet het rapport als ondersteuning voor haar standpunt dat mijnbouwactiviteiten en drinkwatervoorziening ruimtelijk van elkaar gescheiden moeten blijven.

Op 26 januari debatteerde de Tweede Kamer over de Structuurvisie Ondergrond (STRONG). Hierin worden keuzes gemaakt voor het ondergrondse ruimtegebruik. Uit STRONG blijkt dat er in de ondergrond een ruimtelijk vraagstuk ligt als het gaat om mijnbouw, de wensen om de ondergrond te gebruiken in het kader van de energietransitie én het veiligstellen van reserves voor onze toekomstige drinkwatervoorziening. Van het Nederlandse drinkwater wordt 60% gemaakt van grondwater. De drinkwatersector is ervan overtuigd dat een goede bescherming van drinkwaterbronnen en (economische) ontwikkelingen in het kader van de energietransitie naast elkaar kunnen bestaan. Waar dat niet mogelijk is, moet drinkwater voorrang krijgen.

Risico's van geothermie

Om beter zicht te krijgen op de risico's van geothermie heeft KWR deze in opdracht van Vewin in kaart gebracht. Bij geothermie wordt warm water van diep in de aarde opgepompt voor de winning van energie. Deze vorm van mijnbouw wordt gezien als een duurzame energievoorziening en wordt al langer toegepast in het buitenland.

Vanwege de energietransitie neemt het aantal geothermiesystemen in Nederland de komende jaren fors toe. Bij de aanleg van deze systemen worden vaak kleilagen doorboord die een beschermende functie hebben voor de drinkwaterbronnen. Wanneer dit doorboren onzorgvuldig gebeurt, kunnen grondwaterverontreinigingen zich vanuit boven- of ondergelegen lagen verspreiden naar waterlagen die worden gebruikt voor de productie van drinkwater. Daarnaast kunnen lekkages optreden vanuit de boorgaten. Ook spoelmiddelen met chemische toevoegingen die worden gebruikt tijdens het boren, en lekkages vanuit bovengrondse opslagbassins voor het vrijkomende productiewater kunnen verontreiniging van het grondwater veroorzaken.

Verder kan de aardwarmte die naar boven wordt gehaald, het grondwater opwarmen door warmte-uitstraling vanuit de put. Dit kan gevolgen hebben voor de grondwaterkwaliteit doordat bacteriegroei optreedt of doordat hierdoor chemische veranderingen optreden in

Lieve Declercq (Vitens, namens Vewin) overhandigt het rapport 'Risico's van Geothermie voor Grondwater' aan Lutz Jacobi (PvdA).

de bodem en het grondwater. Tot slot vormen oude, verlaten olie- of gasputten in de nabijheid van geothermieputten risico's voor het grondwater. Vervuild water of water met zeer hoge zoutgehalten kan via oude putten omhoogkomen en zich vermengen met grondwater.

Zoals Declercq het verwoordde: 'Als je in de vloeistoffenindustrie werkt, weet je: 'Het lekt altijd ergens'. Vroeg of laat ontstaat er een probleem. Het effect daarvan op de drinkwatervoorziening kan ernstig zijn.'

Risicobeperking

De drinkwaterbedrijven denken vanuit hun maatschappelijke rol mee over mogelijkheden voor het gebruik van de ondergrond voor het verduurzamen van de energievoorziening. Daarbij hoort ook aandacht voor de mogelijkheden voor het beperken van de risico's voor grondwater bij het gebruik van de ondergrond door dergelijke activiteiten. Incidenten met vergelijkbare boringen, zoals bij de zoutwinning door Akzo of lekkages van leidingen voor injectie van afvalwater uit de olieproductie door de NAM, tonen dat incidenten inderdaad voorkomen. De drinkwatersector wil dit soort risico's niet lopen.

Functiescheiding

In een brief aan minister Schultz van Infrastructuur en Milieu hebben IPO en Vewin gezamenlijk aangegeven dat daarom functiescheiding tussen mijnbouw en drinkwater in STRONG het uitgangspunt moet zijn. Gezamenlijk is een traject gestart om te komen tot een concrete aanwijzing van aanvullende grondwaterreserves voor de toekomstige drinkwaterbereiding. Een goede bescherming van die gebieden moet vervolgens wel zijn geborgd. De provincies zijn primair verantwoordelijk voor de bescherming van het grondwater. In provinciale verordeningen is mijnbouw in drinkwatergebieden daarom meestal uitgesloten. In het licht van de bescherming van de drinkwatervoorziening roept Vewin de Tweede Kamer op om in de Structuurvisie Ondergrond de volgende garantie op te nemen:

- bij de beoordeling van mijnbouwvergunningen wordt het provinciale beleid altijd gevolgd bij de vraag wáár mijnbouwactiviteiten zoals geothermie kunnen worden toegestaan.

Aan Tweede Kamerlid Jacobi zal het niet liggen: 'Ik wil geen gepruts of voorbehouden: leg gewoon in nationale wetgeving vast dat drinkwater een nationaal belang is, dan is het voor iedereen helder dat dit voorrang moet krijgen.'